

Kurt Vonnegut
GALÁPAGOS

Serie de autor

Kurt Vonnegut s-a născut la 11 noiembrie 1922 în Indianapolis, într-o familie de origine germană. A studiat la Cornell University, Carnegie Institute și University of Chicago. A participat la cel de-al Doilea Război Mondial, fiind luat prizonier de război la Dresda, unde a fost martor la distrugerea orașului, în urma bombardamentului din februarie 1945, experiență pe care o va evoca mai târziu în romanul *Abatorul cinci*. În anul 1952 a publicat *Pianul mecanic*, primul său roman, urmat apoi de *Sirenele de pe Titan*, *Mama Noapte*, *Leagănul pisicii*, *Fii binecuvântat domnule Rosewater sau Nu strica orzul pe găște*, *Abatorul cinci sau Cruciada copiilor: un dans obligatoriu cu moartea*, *Mic-dejunul campionilor sau La revedere, tristă zi de luni*, *Cutremur de timp* etc. Kurt Vonnegut a murit la 12 aprilie 2007.

Serie de autor

KURT VONNEGUT

GALÁPAGOS

Traducere din limba engleză
de Virgiliu Ștefănescu-Drăgănești

*În amintirea lui Hillis L. Howie,
(1903–1982) naturalist amator –
Un om bun, care
m-a luat împreună cu cel mai bun prieten al meu, Ben Hitz,
și cu alți câțiva băieți
și ne-am dus departe în Vestul Sălbatic al Americii
pornind din Indianapolis, Indiana,
în vara anului 1938.*

*Dl. Howie ne-a făcut cunoștință cu adevărații amerindieni
și ne-a obligat să dormim în aer liber în fiecare noapte,
și să ne îngropăm gunoiul,
și ne-a învățat să călărim,
și ne-a spus numele multor plante și animale,
și ce trebuiau să facă acestea pentru a se menține în viață
și a se reproduce.*

*Într-o noapte, dl. Howie ne-a speriat de moarte
într-adins,
miorlăind ca o pisică sălbatică în apropierea taberei noastre.
O pisică sălbatică adevărată i-a răspuns cu miorlăitul ei.*

*În ciuda a tot ce se petrece, cred, totuși,
că oamenii au o inimă cu adevărat bună.*

ANNE FRANK (1929–1944)

CARTEA ÎNTÂI

Care era situația

CARE ERA SITUAȚIA:

Acum un milion de ani, în anul 1986 e.n., Guayaquil era principalul port maritim al micuței democrații sud-americane a Ecuadorului, a cărei capitală era Quito, localitate aflată la o mare înălțime în Munții Anzi. Guayaquil era așezat la două grade sud de Ecuador, brâul imaginar al acestei planete, de la care își luase numele țara. Era întotdeauna foarte cald în regiunea unde se găsea orașul, iar atmosfera foarte umedă, deoarece Guayaquil fusese construit în zona de acalmie ecuatorială, într-un ținut mlăștinos, unde musteau izvoarele și prin care curgeau spre mare apele amestecate ale mai multor râuri ce colectau pârâurile din munți.

Portul se afla la o distanță de câțiva kilometri de largul mării. Pe apele tulburi apăreau deseori îngrămădiri plutitoare de ierburi marine, acoperind palisadele portului sau înfășurându-se în jurul cablurilor legate de ancorele vapoarelor.

În vremea aceea, ființele omenești aveau creiere mult mai mari decât acum, și din cauza acestui fapt se puteau înșela ușor asupra unor lucruri care le păreau misterioase.

Un asemenea fapt, considerat misterios în anul 1986, era cum de un număr atât de mare de viețuitoare care nu erau în stare să parcurgă înot distanțe prea mari au putut totuși ajunge în Insulele Galápagos – un arhipelag constituit din vârfuri vulcanice, situat la vest de Guayaquil și despărțit de continent de o mie de kilometri de apă foarte adâncă și foarte rece, venind direct din Antarctica? Când oamenii au descoperit insulele, acestea erau deja locuite de șopârle geko și de iguane, de șobolani de orez și șopârle de lavă, alături de păianjeni, furnici, gândaci, lăcuste, căpușe și acarieni, fără a mai pomeni și de uriașele broaște țestoase de uscat.

Ce modalitate de deplasare folosiseră ele oare?

Mulți oameni de știință și-au mulțumit marile lor creiere cu următorul răspuns: au venit pe plute naturale.

Alții au susținut, însă, că astfel de plute se îmbibau cu apă și putrezeau, fărâmițându-se în bucăți atât de repede încât nimeni nu le văzuse vreodată trecând dincolo de orizont. În același timp, curentul oceanic dintre arhipelag și continent ar fi purtat astfel de plute rudimentare mai degrabă spre nord decât spre vest.

Sau, mai afirmau alți savanți, aceste ființe legate de uscat merseseră pur și simplu, fără să-și ude măcar picioarele, folosind un pod natural de pământ care exista atunci, sau înotaseră, pe distanțe scurte, de la o insulă la alta, formațiunea geologică respectivă dispărând cu timpul, sub valurile oceanului. Însă oamenii de știință, folosindu-și marile lor creiere și instrumente ingenioase, întocmiseră

până în anul 1986 hărți ale fundului oceanului. Nu exista nici o urmă, au declarat ei, a vreunei mase de pământ, de orice natură, între insule și continentul sud-american.

Alți oameni din acea epocă îndepărtată a marilor creiere și a gândirii imaginative afirmau că insulele făcuseră cândva parte din continent și că se desprinseseră de acesta din cauza vreunei catastrofe nemaipomenite.

Totuși insulele nu arătau ca și cum ar fi fost rupte din vreun întreg. Erau, în mod clar, vulcani tineri, care fuseseră vomitați spre suprafață acolo unde se găseau acum. Mulți dintre ei se născuseră cu atât de puțină vreme în urmă, încât era de așteptat să înceapă să erupă din nou în orice moment. Pe atunci, în 1986, insulele nu produseseeră încă prea mulți corali, așa că nu aveau lagune albastre și plaje albe, creații plăcute, pe care multe ființe omenеști le considerau, în vremea aceea, ca anticipări ale unei vieți ideale de apoi.

Azi, după un milion de ani, insulele au, într-adevăr, plaje albe și lagune albastre. Dar când începe povestea de față, acestea încă erau cocoșe urâte, și movile rotunde, și conuri, și țepușe înalte, de lavă, sfărâmicioase și aspre, ale căror crăpături, și gropi adânci, și scobituri, și văi erau umplute ochi, nu cu un sol roditor sau cu apă dulce, ci cu cea mai mărunță și mai uscată cenușă vulcanică posibilă.

Mai exista o teorie în vremea aceea, și anume că Dumnezeu Atotputernicul crease toate acele viețuitoare anume

pentru locul unde le-au găsit exploratorii, așa că nu fusese nevoie să vină de nicăieri.

În fine, o altă teorie susținea că viețuitoarele fuseseră mânate pe uscat două câte două – coborând din Arca lui Noe.

Dacă a existat într-adevăr o Arcă a lui Noe – și e posibil să fi existat – mi-aș putea intitula această povestire „A doua Arcă a lui Noe“.

NU PĂREA CĂTUȘI DE PUȚIN ceva extraordinar, acum un milion de ani, ca un bărbat american, în vârstă de 35 de ani, pe nume James Wait și care nu putea înota nici măcar pe o distanță de un metru, să vrea să ajungă de pe continentul sud-american în Insulele Galápagos. Desigur că nu intenționa să călătorească ghemuit pe o plută naturală, din ierburi de mare, cu speranța să ajungă undeva cu bine. Tocmai își cumpărase un bilet de la hotelul din centrul orașului Guayaquil, unde se cazase, pentru o croazieră de două săptămâni, anunțată drept călătoria inaugurală a unui nou vas de pasageri numit *Bahía de Darwin* – ceea ce însemna în limba spaniolă „Golful lui Darwin“. Această primă călătorie spre Insulele Galápagos a vaporului sus-amintit, care arbora pavilionul statului Ecuador, fusese mediatizată și anunțată în toată lumea, timp de un an întreg drept „Croaziera secolului spre minunățiile naturii“.

Wait călătorea singur. Chelise prematur, era îndesat, iar tenul său avea o culoare neplăcută, asemenea crustei unei plăcinte dintr-un restaurant ieftin. Purta ochelari, așa că putea pretinde ușor că trecuse de cincizeci de ani, dacă ar fi tras vreun folos din asta. Ceea ce-și dorea însă era să pară inofensiv și timid.

Era singurul client din barul hotelului El Dorado, de pe marele bulevard Calle Diez de Agosto, unde ocupa o cameră. Barmanul, un tânăr de douăzeci de ani, pe nume Jesús Ortiz, descendent al unei familii nobile și mândre de incași, trase concluzia că persoana posacă și neprietenoasă, care se declarase cetățean canadian, era un om cu sufletul distrus din cauza vreunei mari nedreptăți sau tragedii îngrozitoare. Wait chiar voia ca oricine îl vedea să-și facă această impresie despre el.

Jesús Ortiz, unul dintre cele mai plăcute personaje din povestirea de față, simțea mai curând milă pentru acest turist singuratic decât dispreț. I se părea chiar trist – așa după cum, de altfel, își dorea Wait – că oaspetele tocmai cheltuisese o mulțime de bani la standul din holul hotelului – cumpărând o pălărie de paie, o pereche de sandale de sfoară și un șort galben, împreună cu o cămașă de bumbac, albastră cu dungi albe și vișinii, pe care le purta în momentul acela. Wait avea o înfățișare plină de demnitate, gândi Ortiz, când sosise de la aeroport îmbrăcat într-un costum elegant. Dar acum, cheltuind o mulțime de bani, se transformase într-o paiață, o caricatură a turistului nord-american ajuns la tropice.

Eticheta cu prețul atârna încă de tivul noii cămăși foșnitoare a lui Wait, așa că Ortiz, foarte politicos și într-o engleză corectă, îl atenționează.

— A! Da? exclamă Wait.

El știa însă, prea bine, că eticheta atârna de cămașă și voia într-adins să rămână așa. Făcu, prin urmare, câteva gesturi exprimând o situație jenantă, făcând haz de sine însuși, dând impresia că intenționa să-și smulgă eticheta. Dar brusc, ca și cum ar fi fost năpădit de vreun gând

supărător de care încerca să scape, păru să uite complet ce voia să facă.

Wait juca de fapt rolul unui pescar, iar eticheta cu prețul cămășii era momeala, un mod de a încuraja necunoscuții să-i vorbească, să-i spună într-un fel sau altul ceea ce îi spusese și Ortiz: „Scuzați-mă, Señor, dar, fără să vreau, am observat...”

Wait rezervase o cameră la hotel sub numele din pașaportul său canadian, fals – Willard Flemming. De fapt, era un escroc căruia toate escrocheriile îi reușiseră întotdeauna perfect.

Ortiz nu era amenințat de nici o primejdie din partea lui Wait, dar o femeie neînsoțită, care făcea impresia că ar avea ceva bani, nemăritată și în același timp trecută de vârsta când mai putea avea copii, desigur că era amenințată. Wait curtase și se căsătorise, până în momentul acela, cu șaptesprezece asemenea femei – apoi le golise complet casetele de bijuterii și seifurile din bănci, le luase tot ce aveau în conturile bancare și dispăruse fără urmă.

Avusese atâta succes, încât ajunsese milionar, având conturi de economii producătoare de dobânzi, sub alte nume, în diferite bănci din toată America de Nord, și fără să fi fost vreodată arestat pentru faptele sale. Din câte știa știa, nici măcar nu încercase cineva să-l prindă.

În ceea ce privea părerea poliției despre el, raționamentul său era foarte simplu: nu era decât unul dintre cei șaptesprezece soți necinstiți, fiecare purtând un alt nume, așadar nu un singur delicvent recidivist, al cărui nume adevărat era James Wait.

Este greu de crezut în vremurile de acum că ar fi putut exista vreodată indivizi de rea-credință atât de pricepuți la înșelăciuni ca James Wait – dar apoi îmi amintesc că fiecare om matur de atunci avea un creier care cântărea cam trei kilograme! Nu exista nici o limită pentru planurile diabolice pe care le putea închipui și îndeplini o asemenea mașinărie supradimensionată, capabilă să genereze gânduri. Prin urmare, pun următoarea întrebare, deși nu e nimeni prin apropiere care să-mi răspundă: poate fi pus la îndoială faptul că asemenea creiere cântărind trei kilograme fiecare au constituit cândva deficiențe aproape fatale pentru evoluția rasei umane?

O a doua întrebare: ce cauză a putut exista, în acele vremuri îndepărtate, în afară de sistemul nostru nervos extrem de complicat, pentru relele pe care le vedeam sau de care auzeam aproape pretutindeni?

Răspunsul meu: nu a existat nici o altă cauză.

Aceasta era o planetă absolut inocentă, cu excepția acelor creiere foarte, foarte mari.